

Son zamanlarda gündemi işgal eden önemli sorunlardan biri de ekonomi. Bu sadece Türkiye özgülünde bir sorun değil. Özellikle bir yılı geride bırakmış pandemi koşulların ekonomik durgunluk, ekonomik kriz gibi sorunlar dünya çapında tartışılmaktadır. Ama Türkiye’de işler biraz daha “hızlanmış” durumda. Zira siyasi güvencesinin önemli bir ayağını “güçlü Türkiye” üzerine kuran AKP’nin “gücünde” uzun zamandır bazı zorluklar boy göstermektedir. Bu zorluklar AKP’nin dünya çapında yaşadığı zorluklardır ve bunların hem siyasi hem de ekonomik boyutları bulunmaktadır.

Yoksullaşma ve Yoksullaşanlar

Yoksullaşma, kapitalist-emperyalist sistemin “doğal” bir fenomenidir. Yüz milyonlarca insanı eşi benzeri olmayan bir sefaletle sürükleyen bu fenomen, kapitalist-emperyalist üretim ilişkileri sonucunda anbean üretilir ve yeniden üretilir.

Kısa bir süre önce BM, halihazırda dünyada yaklaşık 34 milyon insanın açlıktan ölmek üzere olduğu duyurdu. Ve bu rakam ağırlaşan pandemi koşullarında katlanarak artma riskini taşımaktadır. Dünya Bankası 2020 Ekim ayında yayımladığı bir raporda (Poverty and Shared Prosperity Report) dünyada aşırı yoksulluk içinde olan 115 milyon kişiye pandemi nedeniyle 88 milyonun daha ekleneceğini duyurdu.

Dünya’da durum buyken Türkiye’de ise insanların 57’si asgari ücret civarında çalışıyor. Yani 2.324 lira karşılığında. Peki TÜİK’in belirlediği açlık sınırı ne kadar? 2.516 lira. Yoksulluk sınırını merak edenler için ise hemen söyleyelim; 7.973 lira...

Yoksulluk, çöpten beslenenler, toplumda huzursuzluk hali ve bunun bariz bir toplum içi şiddete dönüşmesi medyada, sosyal medyada ve basında en fazla rastlanan görüntüler olarak görülmekte. Adana Belediye’sinin 200 kişilik işçi alımına yönelik 52 bin başvurunun olması ve bunlardan 45 binin üniversite mezunu olması yukarıda bahsettiğimiz yoksulluk tablosunu onaylar durumda. Üstelik bu haberin yapıldığı 29 Mart’tan bu yana başvurular devam etmekte.

AKP’nin hem ABD ile yaşadığı “kriz hali” hem de AB’nin “yaptırım” tehditleri, Türkiye’deki hali hazırdaki ekonomik krizi daha fazla etkilemiş durumda. **Her ne kadar AKP şapkadan “reformlar” çıkartarak Türkiye’ye yönelik bazı yaptırımları engellemek istemiş olsa bile, “sorun küpü” ağzına kadar doludur ve çözülmemiştir. Bu ise Türkiye’nin uluslararası piyasada “güvenilirliğini” sorgulatmakta ve ekonomik krizin daha fazla derinleşmesine neden olmaktadır. Bir yıl içerisinde 3 tane Merkez Başkanı’nın değişmesi “yatırım kredibilitesini” düşürmektedir. Çünkü rejim, hali hazırda kapitalizmin “küresel normlarını” kabul etmek yerine, gücünü aldığı sermaye**

gruplarının -ki bunların büyük bir kısmı hizmet sektöründe hüküm süren sermaye gruplarıdır- çıkarlarını düşünerek hareket etmekte ve rejiminin devamlılığı için kendi “tabanını” korumak istemektedir. Faiz oranlarının düşük olması ve hizmet sektörünün canlanabilmesi rejimin esas hedeflerinden. Lakin burada da başka türlü zorluklar mevcut. Zira yoksullaşma sadece temel kitleleri etkilememekte, aynı zamanda orta sınıflardan da belirli bir yoksullaşmayı ve tedirginliği yaratmaktadır. “Güçlü” bir kapitalist ekonominin önemli bir dayanağı olan “güçlü” ve geniş orta sınıflar varlığı, bugünün Türkiye’inde oldukça “yara” almış bir haldedir.

“Sürdürülebilir” Bir Ekonomi İçin Rejime Yaslanmak!

Yaşadığımız toplumda şahsi mülkiyet edinme, üretim ilişkilerinin temelini oluşturmakla birlikte özellikle rant ekonomisi bu mülkiyet ilişkilerini bazen zor duruma sokan bir seviyeye varmaktadır. Çünkü rant, sadece bazı gruplarda aşırı bir servet birikimi sağlar. Rant, tüm kapitalist-emperyalist dünyanın “olağan” bir işleyişidir lakin rantın ekonomiye hâkim olduğu bir düzende gelir bölüşümü daha fazla derinleşir ve makas gittikçe açılır.

“Pudra Şekeri” diye tarihe geçen, AKP’li Kürşat Ayvatoğlu olayı, Türkiye’deki rantçılığın aleni yüzünü ortaya koymaktadır [i]. Ayvatoğlu yaşadığı şaşalı yaşantısını yaptığı açıklamayla bir “mizansen” olarak nitelendirse de, yine aynı açıklamada rejimin ve onu destekleyen güçlerin nasıl örgütlendiğine dair -hepsinin olmasa bile, önemli bir kısmının- önemli bir ip ucu vermektedir. Ayvatoğlu “Ben aslında AK Partili falan değilim. Sadece AK Parti’nin gücünden faydalanmak, şemsiyesi altına girmek, oradan nemalanmak için o partiye girdim” diyerek her ne kadar bu olayın “münferit” olduğunu söylemeye çalışsa da, rantın Türkiye ekonomisine ne kadar hakim olduğunu bizlere göstermektedir.

İndirgemeci olmamak açısından, AKP’nin ve onun temsil ettiği siyasi düzlemin bir ideolojisi olmadığı ve buna inanan insanların olmadığını söylemiyoruz. Evet, rejimin temel halk kitleleri üzerinde güçlü bir ideolojik etkisi vardır ve AKP hala en fazla oy olan partidir. Bununla birlikte, AKP’nin 19 yıllık iktidarı boyunca gelişen sermaye grupları ve yeni orta sınıflar, hem AKP’nin iktidarda kalabilmesinde rol oynamış hem de AKP iktidarda kalabildikçe kendi rant temelli ekonomisini muvaffak kılabilmiştir.

Geçtiğimiz günlerde TÜSİAD Başkanı Tuncay Özilhan geçmişte yaptığı eleştirilerin bir kısmında dozajı artırarak, “uluslararası normlara” uyulmasının sadece ekonomik düzlemde kalamayacağını ve bunun siyasi olarak da sürdürülmesi gerekliliği üzerineydi. Özilhan’ın konuşmasında: diplomatik esnekliğe karşı çatışmacılık, bilimselliğe karşı hurafe, doğaya yönelik hoyratlık, ifade özgürlüğüne karşı baskıcılık tercihlerinin ve İstanbul Sözleşmesi’nden çıkılmasına yönelik eleştiriler de bulunuyordu. AKP’nin 19 yıllık

İktidarından önemli orada faydalanan TÜSİAD grubu, yapılan her şeyden memnun değildi. Özellikle 2016'dan sonra girilen siyasi ve ekonomik güzergah ve buna bağlı olarak rant düzeninin güçlenmesi, ekonomik olarak ayakta durabilmek için "İktidardan yana olma" zorunluluğu, sadece orta sınıflardan gelenler için değil, hali hazırda büyük gruplar açısından da zorlayıcı bir hal aldı. Unutulmamalıdır ki rant, kapitalist sistemin işleyişine içkin bir durumdur. Siyaset sahnesinde olanlar sadece temsil ettiği sınıfın en temel çıkarlarını koruyup güçlendirmekle kalmaz ve yine desteğini aldığı grupların özel çıkarlarını da gözetir. Ve bu özel çıkarlar bazı koşullarda öyle bir hal alır ki, siyasi yaşam için bu özel çıkarların gözetilmesi üzerinde işlemeye başlar.

Sonuç Olarak

Pandemide bir yıl ardından siyasi ve iktisadi olarak krizin daha fazla derinleştiği bir gerçeklikle yüz yüzeyiz. Toplumun büyük bir çoğunluğu yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır ve bu "normalleştirilmiş" bir hal almıştır. Rejim hala "yönetebilme" yetisini kaybetmemiştir ama toplumun önemli bir kesiminden özellikle de gençlerden gelen bir öfkeyle de baş etme çelişkisini derinden yaşamaktadır. Yoksullaşma, sefalet bu sistemin fenomenleridir, salt bir "kötü yönetim" basiretsizliği değildir. Bundan dolayı daha fazla insanın bu sistemin ve onun sonuçlarının yol açtığı dehşetlere karşı daha fazla sesleri yükseltmeleri gayet meşrudur. Bununla birlikte, insanların bu gereksiz acılardan ve ıstıraplardan kurtulması için, öfkeden ve isyandan daha fazlasına ihtiyacımız var. Bu temel ihtiyaç, nihai komünist bir toplum olan bir devrim vizyonudur ve bu vizyon sadece Bob Avakian'ın **Yeni Komünizmi**'yle gerçekleştirilebilir.

Dipnotlar:

[1] Bu olay hakkında bilimsel bir görüş elde edebilmek için bakınız;
<http://yenikomunizm.com/kokain-krizi-ve-toplumun-ufkunu-ilerletme-zorunlulugu/>